

ת"פ 60922/07/19 - מדינת ישראל נגד אליהו בן-יעיש

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 60922-07-19 מדינת ישראל נ' בן-יעיש

לפני בעניין:	כבוד השופט מוחמד חאג' יחיא המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד ניר בינשטוק יחידת התביעות י-ם - משטרת ישראל
נגד הנאשם		אליהו בן-יעיש ע"י ב"כ עו"ד דודו עמר

גזר דין

- (1) מה דינו של אדם שנתפס מחזיק סכין שלא כדון, מחוץ לביתו, ומסתבר כי אין זו הפעם הראשונה שהוא עושה כן.
- (2) הנאשם הורשע ביום 5.1.2022, לאחר שמיעת עדויות, בהחזקת סכין שלא כדון, עבירה לפי סעיף 186(א) בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").
- (3) לפי עובדות האישום וכפי שהוכח במשפט, ביום 27.3.2018, בשעה 12:05 לערך, ברחוב בוקסבאום בירושלים, נהג הנאשם ברכב. באותן הנסיבות ולאחר חיפוש על גופו, נמצאה סכין בכיס מכנסיו, ובכך הוא החזיק סכין מחוץ לתחום ביתו או חצרו.
- (4) זה המקום לציין כי הסכין עצמה הוגשה כראיה בהליך (מוצג ת/12). מדובר בסכין שחורה מתקפלת, צורתה מלבנית ובמידותיו של כרטיס אשראי, כאשר אורך הלהב מעל מחצית רוחב הכלי (להלן: "הסכין").
- (5) בדיון מיום 8.9.2022 טענו הצדדים לעונש לאחר שהוגש תסקיר של שירות המבחן ביום 5.9.2022, זאת לבקשת ההגנה. לאחר הדיון, תוך שהבהרתי כי אין בכך כדי ליצור ציפייה כלשהי, הוריתי ביום 4.10.22 על הגשת חוות דעת של הממונה על עבודות השירות. חוות דעת הוגשה ביום 14.12.2022.

התסקיר וחוות הדעת

(6) לפי התסקיר - בתמצית ותוך שמירה על צנעת הפרט - הנאשם נטל אחריות על ביצוע העבירה והביע חרטה, תוך שהוא מציין את אורח חייו ואת קשייו בצעירותו והדפוסים שאימץ אז. כיום הוא מנהל עסקים, עתיד להתחתן ולמסד משפחה, זנח התנהגויות שוליות ומקפיד לנהל אורח חיים תקין ונורמטיבי. הוא אישר כי הסכין היא שלו והוא הסתובב אֶתה אף שידע כי הדבר אסור וכי הוא היה נתון תחת תנאי על-יסוד חלוף התקופה מאז ביצוע העבירה והעובדה לפיה מאז לא נפתחו נגדו תיקים חדשים, שירות המבחן ממליץ בשל היבטים שיקומיים להימנע מהשתת מאסר באמצעות עבודות שירות. שירות המבחן סבור כי יש מקום להמליץ על ענישה בדמות שעות לתועלת הציבור (של"צ) ובלבד שהנאשם יהיה מחויב למסגרת זו.

(7) לפי חוות הדעת של הממונה, הנאשם נמצא מתאים לביצוע עבודות שירות.

תמצית טענות הצדדים

(8) המאשימה טוענת בין השאר ובעיקר, כי הנאשם הורשע בעבירה חמורה. מתחם הענישה ההולמת נע בין מאסר בפועל שיכול וירוצה בעבודות שירות לבין מספר חודשי מאסר מאחורי סורג וברית, לצד ענישה נלווית. לנאשם עבר פלילי שכולל עבירות רכוש, אלימות, סמים וגם החזקת סכין. בגין ביצוע העבירה האחרונה בעבר, רובץ תנאי בר-הפעלה (להלן: "התנאי"). המאשימה עותרת להשית עליו ארבעה חודשי מאסר בפועל ולהפעיל את המאסר המותנה במצטבר, זאת בהתאם להוראת סעיפים 55(א) ו-58 בחוק העונשין, וכן להטיל עליו מאסר מותנה, קנס והתחייבות. בראיותיה לעונש, המאשימה הגישה כתב אישום וגזר דין שניתן בעניינו של הנאשם (ת.פ. 33373-02-14 מיום 25.11.2015 (מוצגים ת/15 ו-ת/13) שבו בין השאר נקבע התנאי בגין ביצוע החזקת סכין (שלושה חודשי מאסר למשך שלוש שנים); תסקיר של שירות המבחן מיום 20.2.2018 והחלטת בית המשפט מיום 21.2.2018, זאת לתמיכה בטענת המאשימה בדבר הקושי שהיה לנאשם בעבר לבצע של"צ. כמו כן הוגש תדפיס רישום פלילי (מוצג ת/16).

(9) הנאשם - באמצעות בא-כוחו עו"ד ד' עמר - טוען בין השאר ובעיקר, כי האירוע מושא האישום התרחש בשנת 2018 כאשר הנאשם עוכב בעקבות חשד לנהיגה בשכרות, וכתוצאה מבדיקה זו נמצאה הסכין בכיסו. הנאשם לא היה מעורב בקטטה או שמא התכוון לפגוע במאן דהוא. מאז האירוע, הנאשם לא היה מעורב בפעילות פלילית כלשהי. מדובר באדם צעיר שעובד לפרנסתו ועומד להתחתן. הוא נטל אחריות על המעשה ומוכן כיום לבצע של"צ כפי שהמליץ התסקיר. על כן, יש לאמץ את המלצת התסקיר וניתן להסתפק בהארכת תקופת התנאי לפי סעיף 56 בחוק העונשין.

(10) גם הנאשם עצמו דיבר בדיון לפניי. לדבריו, האירוע התרחש לפני חמש שנים. מאז, הוא פתח עסקים שבניהולו. הוא מתחייב לבצע של"צ לפי התסקיר ולשמור על אורח חיים נורמטיבי.

קביעת המתחם וגזירת הדין

(11) לפי סעיף 40ב בחוק העונשין, העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת המעשה בנסיבותיו ומידת האשם של הנאשם לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. לצורך מילוי מלאכת גזירת הדין, לפי סעיף 40ג' בחוק העונשין, בית המשפט יקבע מתחם עונש הולם למעשה העבירה, ולשם כך יתחשב בערך החברתי שנפגע מביצועה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצועה. לאחר מכן, ייקבע העונש בתוך המתחם בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ואולם רשאי בית המשפט לחרוג ממתחם זה בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור, הכל כקבוע בחוק המוזכר.

(12) נסיבות ביצוע העבירה: כאמור, ביום 27.3.2018 נתפסה סכין בכיס מכנסיו של הנאשם כשהוא מחוץ לביתו. כמתואר לעיל, מדובר בסכין בצורה מלבנית, דומה לכרטיס אשראי. כפי שקבעתי בהכרעת הדין, לפי הרושם שנוצר נוכח צורתה כאמור, מדובר בסכין מסוכנת שניתנת להסוואה ולסליקה גם באמצעות ארנק או כל חפסת כרטיסים תמימים. על חמקמקותה ניתן להבין גם מדברי הנאשם עצמו בעדותו לפני עת תיאר את השוטר שמצא אותה: "לקח לו אולי כמה דקות להבין שהסכין שזה בכלל סכין" (ש' 16, ע' 19). לא הוכח כי הייתה מטרה כשרה להחזקת סכין באותן הנסיבות, ולבטח סכין שכזו. עוד כעולה מהתסקיר וטעוני המאשימה לעונש, הנאשם ביצע העבירה שעה שרביץ עליו תנאי בר-הפעלה, אף הוא בגין הרעשה בהחזקת סכין. הנאשם נטל אחריות על המעשה המיוחס לו רק לאחר שהורשע בדין. הוא אישר לפני שירות המבחן כי הסכין מושא האישום שייכת לו, הסתובב אֶתה אף שידע כי הדבר אסור וחרף התנאי. התנהגות הנאשם מסוכנת ולדידי היא מחייבת הצבת ענישה מרתיעה מפני הישנות מקרה זה ומחדדת את האיסור שבדין.

(13) אשר לטענה של ההגנה לפיה הנאשם לא נתפס עם הסכין בזמן קטטה או עת גמלה בלבו ההחלטה לפגוע בזולת, ולכן יש לזקוף זאת לקולת העונש, בכל הכבוד - אין בידי לקבל. השאלה אינה איזה שימוש נעשה בסכין עת נתפסה או מה היו תוכניות הנאשם לשימוש בה, אלא מה הפוטנציאל הגלום בנוכחותה בחזקתו, ואידך זיל גמור.

(14) לדאבון הלב, כחברה, מתרגשים עלינו אירועים פליליים לעתים תכופות, שבהם מוצאים את הסכין התמימה "מככתב": בבתי הספר, בבתי עסק, ברחוב, במוסדות רפואיים וגם באירועים חבלניים. חיים רבים נגדעו עקב זמינות הסכין וקלות שלפיתה, ולצדם עשרות מונים של אנשים אשר חייהם השתנו לאחר שנפצעו בגוף ובנפש. אין אלא לזעוק - די!

(15) הערכים המוגנים: האיסור בהחזקת סכין או כלי משחית שלא למטרה כשרה מחוץ לבית או לחצריו של האדם, נועד לשמור על שלום הציבור, על הביטחון האישי ושלמות הגוף והנפש. אין להכביר במילים ביחס לסיכונים הגלומים בהחזקת סכין בנסיבות כאמור, והדברים עולים בחשיבותם עת מדובר בתופעה של החזקה כזו על-ידי צעירים (הנאשם היה בן 24 במועד ביצוע העבירה). ברע"פ 4079/10 ג'בשה נ' מדינת ישראל (23.8.2010) נקבע:

"סכין זו המוחזקת בהחבא שלא כדין, הנה בבחינת האקדח שתיאר אנטון צ'קוב, הנראה במערכה הראשונה וסופו לירות במערכה השלישית, ועם כך לא ניתן להשלים"

(16) נזכיר, מדובר בעבירה שהמחוקק ראה בה כחמורה, ולכן העונש שלצדה הוא עד חמש שנות מאסר. עוד על חומרת העבירה, ראו: ע"פ 8900/21 מחאג'נה נ' מדינת ישראל (14.8.2022); רע"פ 2932/08 מרגאן נ' מדינת ישראל (12.6.2008); ע"פ 9133/04 גורדון נ' מדינת ישראל (20.12.2004). ברע"פ 7484-08 פלוני נ' מדינת ישראל (22.12.2009), נקבע כלהלן (פסקה 17):

"יש להסכים גם עם טענת המשיבה לפיה פגיעה בערך המוגן הטמון בעבירה בדבר החזקת סכין, עשויה להתרחש לא רק כאשר נעשה בסכין שימוש פסול, אלא גם מעצם החזקתה בכל מקום שאינו ביתו או חצריו של אדם. האיסור הפלילי על החזקת סכין (...) ברשות הרבים, נועד להתמודד כאמור עם תופעת ריבוי הסכנים ולהקטין את הסיכוי לשליפתה של הסכין מכיסיו של בעליה לצורך שימוש פסול ופוגעני בה. גם אם החזקת הסכין כשלעצמה אין בה כדי ליצור פוטנציאל לתגרה אלימה, משעה שפוטנציאל שכזה התעורר, נוכחותה של הסכין בזירת האירוע עשויה לתרום להתלקחות הרוחות ולהשתלבות מצד האוחז בסכין. אכן, החזקת הסכין במקום בו קיים פוטנציאל לאלימות מעצימה את ההסתברות להתפרצות האלימות"

(17) מדיניות הענישה הנוהגת: לקביעת מתחם הענישה ההולמת, בדקתי את הפסיקה שתובא להלן, כמובן תוך השוואה עם השינויים המחויבים. נמצא כי מנעד הענישה הנוהגת ביחס לעבירה הרלבנטית הוא רחב ונע בין ענישה מותנית (ולעתים אף חינוכית-שיקומית בלבד) ברף הנמוך ועד 8 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה (ולעתים אף למעלה מכך), ברף הגבוה. ראו והשוו: רע"פ 1297/22 ממנ' נ' מדינת ישראל (1.3.2022); רע"פ 1949/15 תקדורי נ' מדינת ישראל (2.4.2015); רע"פ 322/15 ג'אנח נ' מדינת ישראל (22.1.2015); עפ"ג (מחוזי חיפה) 44030-02-22 מדינת ישראל נ' בכרי (7.7.2022); עפ"ג (מחוזי ים) 4173-07-18 מדינת ישראל נ' פלונית (13.11.2018); ת.פ. (שלום ים) 28080-06-21 מדינת ישראל נ' קלנטרוב (4.12.2022); ת.פ. (שלום ק"ג) 56421-12-21 מדינת ישראל נ' אבוטבול (31.10.2022); ת.פ. (שלום עכו) 17818-10-19 מדינת ישראל נ' דכוור (30.10.2022); ת.פ. (שלום ים) 6160-06-20 מדינת ישראל נ' סלום (20.7.2022).

(18) לאחר בחינת הפסיקה האמורה ונסיבות ביצוע העבירה, סבורני כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים בנסיבות המקרה שלפניי היא ברף חומרה בינוני ומעלה זאת בשם לב לטיב הסכין וצורתה ומקום תפיסתה. אי-לכך, קובע בזאת כי המתחם נע בין חודש מאסר שיכול וירוצה בעבודות שירות ועד 8 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה.

(19) נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה: הנאשם בן 29 כיום. במועד ביצוע העבירה היה בן 24. הנאשם כפר באישום אך נטל אחריות על מעשהו לאחר שנשמעו עדויות והורשע בדין. בנדון, ניתנת הדעת לתסקיר החיובי שניתן בעניינו אשר עמד על כך שהוא חזר למוטב ומאז האירוע ועד היום (חלפו כחמש שנים) לא נפתחו נגדו תיקים חדשים, וכי כיום הוא עובד ומנהל אורח חיים נורמטיבי. מנגד, לחומרת העונש, ניתנה הדעת לעברו של הנאשם כפי שעולה מתדפיס הרישום הפלילי. לפיו, ביום 25.11.2015 הוא הורשע בביצוע עבירת אלימות, איומים והחזקת סכין והושתו עליו מאסרים מותנים, ביניהם כאמור התנאי בר-ההפעלה, לצד קנס. עוד הושתו עליו שעות לתועלת הציבור. ואולם, נראה שהוא התקשה לבצע רכיב ענישה זה, שכן כעולה ממוצגי המאשימה

בטיעוניה לעונש, זה לא בוצע עד שנת 2018 (קרי: רק כשלוש שנים (!) לאחר ההרשעה). קודם לכן, בשנת 2013 הוא הורשע בעבירות סמים.

(20) נתתי את דעתי להמלצת שירות המבחן להשתת עונש של"צ. בכל הכבוד, אין בידי לקבל המלצה זו בנסיבות העניין. נזכיר, התסקיר, ומבלי להמעט חלילה בחשיבותו, באופיו נותן מענה בהיבט השיקומי ולא הענישתי-הרתעתי. הלכה היא כי בית המשפט אינו כבול להמלצות שירות המבחן וכי שיקול הדעת הסופי לעניין היקף העונש וטיבו מסור לידי של בית המשפט, כאשר המלצות שירות המבחן הן חלק מהשיקולים הרבים שעל בית המשפט לשקול בבואו לגזור את הדין (השוו: רע"פ 8216/16 יצחק נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (29.3.2017)). אלה הם נימוקי מדוע אין בידי לקבל את המלצת התסקיר:

(21) ראשית: לדידי, הצעת התסקיר חורגת מהותית מהענישה המתחייבת במקרה לפנינו. הנאשם ביצע את העבירה בזמן שידע כי נאסר עליו לעשות כן והיה קיים תנאי בר-הפעלה. מכאן, מתחייבת ענישה ברורה שמחדדת את האיסור שבדין.

(22) שנית: הנאשם כבר התקשה בעבר בביצוע של"צ. גם התסקיר הנוכחי שממליץ על של"צ, הביע ספקות ביחס ליכולתו למילוי רכיב זה בענישה.

(23) שלישית: שיקול הרתעתי. כאמור, למרבה הצער, נוכח התגברות התופעה של החזקת סכינים וכלים משחיתים בעיקר בידי צעירים, לצד קלות ההשגה של כלים אלה וקלות השימוש שנעשה בהם, מתחייבת ענישה ברורה ומרתיעה. אך לאחרונה חזר בית המשפט העליון על הצורך בענישה מרתיעה בנושא הסכינים, זאת כפי שנפסק בעבר: "תרבות סכין נפסדת זו - יש לבער מן היסוד, והדרך לעשות כן, כוללת בחובה נקיטה במדיניות ענישה מחמירה ומרתיעה" (ע"פ 8900/21 מחאג'נה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (14.8.2022)); ע"פ 7682/18 עלקם נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (4.4.2019)). אם לא די בכך, ממש לפני חודשים ספורים נאמרו הדברים היפים הבאים בעפ"ג (מחוזי חיפה) 44030-02-22 מדינת ישראל נ' בכרי (7.7.2022), בפסקה 21:

"מדיניות הענישה בעבירה בה עסקין מחייבת העברת מסר תקיף ומרתיע. גישה מחמירה זו מתחייבת נוכח נפוצות העבירה בה עסקין, וגם הסיכון שהיא מקפלת בחובה בשל הקלות בשליפת סכין או אגרופן והשימוש בהם בכל סכסוך גם הפעוט ביותר: "מדובר בנוהג, שלרוע המזל, הפך לנורמה בקרב בני נוער. ואף זאת לרוע המזל, המרחק בין סכין המצוי בכיס- לבין שליפתו, הוא קצר ביותר והתוצאות הטראגיות אינן מאחרות לבוא." (ע"פ 6508/05 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (13.9.06))"

(24) לאחר כל אלה, סבורני כי יש להעמיד את עונשו של הנאשם על מחצית המתחם אך בגבולות עתירת המאשימה שנראית סבירה בעיניי. מכאן, נדחית גם עתירת ההגנה להסתפק בהארכת תקופת התנאי הקודם.

(25) לעונש שייפסק יצטבר עונש המאסר על תנאי, זאת לפי הוראת סעיף 58 בחוק העונשין. בנדון דנן, לאחר

שבחנתי את נסיבות העניין, לא מצאתי כי מתקיימים טעמים מיוחדים כלשהם שמצדיקים קביעת חפיפה כלשהי בין העונשים. נזכיר, הכלל הוא שעונש מאסר מותנה שמופעל, ירוצה במצטבר לעונש המאסר שגוזר בית המשפט בשל העבירה הנוספת. ענישה מצטברת זו מדגישה את מדיניות הענישה ההרתעתית ומדיניות זו הולמת מקרה של עבריו מועד (ע"פ 4517/04 מסארווה נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(6) 119, 134 (2005)). רק בנסיבות "מיוחדות" רשאי בית המשפט לקבוע חפיפה בין העונשים, כך שדרישת סעיף 58 האמור ל"טעמים שיירשמו" מצמצמת את שיקול הדעת של בית המשפט "על מנת לא לפגוע בכוחו של עונש המאסר כעונש ממשי ומוחשי" (ע"פ 3869/09 סלימן נ' מדינת ישראל (28.12.2009); ע"פ 4654/03 וליד נ' מדינת ישראל, פסקה 26 (26.6.2006)).

(26) טענת ההגנה לקולת העונש זאת בהינתן חלוף התקופה ממועד האירוע ועד היום, שיקול זה נלקח בחשבון בקביעת המיקום במתחם. לצד זאת אעיר שחלוף התקופה נבע מהצורך בניהול ההליך זאת כבקשת הנאשם וכפי זכותו שבדין, מה גם שמסתבר כי במסגרת שלביו הראשונים של ההליך הוא הודה והורשע ואולם בהמשך חזר בו מהודאתו. אם כן, חלוף התקופה כשלעצמו רובץ גם לפתחו של הנאשם. בכל אופן, יש לברך על כך שהוא חזר למוטב וכי מאז לא נפתחו נגדו תיקים חדשים.

תוצאה

(27) על כן, אני משית על הנאשם את העונשים הבאים:

- (א) ארבעה חודשי מאסר בפועל. לתקופה זו יתווספו שלושה חודשי מאסר בפועל שהושתו בת.פ. (שלום י-ם) 33373-02-14 מיום 25.11.2015. בסך-הכל ירצה הנאשם שבעה חודשי מאסר בפועל אשר כולם ירוצו בעבודות שירות, הכל לפי חוות הדעת של הממונה מיום 14.12.2022.
- ריצוי העונש יחל ביום 20.2.2023 או לפי כל הנחיה אחרת של הממונה.
- (ב) משית על הנאשם חמישה חודשי מאסר ככל שיבצע עבירת החזקת סכין או כל עבירת אלימות, תוך שלוש שנים מהיום.
- (ג) תינתן התחייבות לשלם סך 5,000 ₪ זאת ככל שהנאשם יבצע עבירת החזקת סכין או כל עבירת אלימות, תוך שנתיים מהיום.

(28) על הנאשם להתייצב ביום 20.2.2023 עד השעה 08:00 במשרד הממונה על עבודות השירות בבאר שבע לתחילת ריצוי עונשו. מובהר בזה, כי הפרת הוראות הממונה ואי-עמידה בכללים שנוגעים לריצוי עבודות השירות עלולים להביא להפקעת העבודות ולהמרת העונש בעונש מאסר של ממש.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

המזכירות - להעביר לממונה ולשירות המבחן.

ניתן היום, כ' כסלו תשפ"ג, 14 דצמבר 2022, בהעדר הצדדים.